

Η Δολοφονία του Μαρά: μια διδακτική/ψυχαγωγική performance

parallaximag.gr/agenda/theatro/dolofonia-tou-mara-mia-didaktiki-psychagogiki-performance

January 20, 2022

Ο Ζαν-Πολ Μαρά ήταν από τις πιο γνωστές προσωπικότητες της Γαλλικής Επανάστασης. Ανήσυχο πνεύμα, πολιτικός και αρθρογράφος, με τεράστια ισχύ και επίδραση λόγου, που δεν δέχτηκε να καταπατηθούν τα συμφέροντά του για κανέναν και πάλεψε για τις ιδεολογίες του μέχρι θανάτου.

Ήταν αυτός που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην απομάκρυνση και την καταδίκη του Λουδοβίκου του 16ου και ανέλαβε ο ίδιος την εξουσία. Η πρότασή του για διάλυση και σύλληψη των Γιρονδίνων (πολιτική ομάδα που έδρασε μαζί με τον Λουδοβίκο κατά την διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης) του στοίχισε την ζωή, με τη Σαρλότ Κορντέ, φανατική οπαδός τους, να αποφασίζει τη δολοφονία του. Η ίδια είχε ήδη προμηθευτεί ένα μαχαίρι και βρέθηκε στο σπίτι του, όπου τον μαχαίρωσε εν ψυχρώ στο στήθος σκίζοντας την αορτή και τους πνεύμονες του, την ώρα που του έλεγε ονόματα των Γιρονδίνων επαναστατών.

Το 1965 ο Κάρολος Κουν πρωτοπαρουσίασε στο ελληνικό κοινό το έργο του Πέτερ Βάις *Δολοφονία του Μαρά* σε μετάφραση του Μάριου Πλωρίτη. Έπειτα το έργο ανέβηκε το 1989 στο Εθνικό Θέατρο με αφορμή τη συμπλήρωση των 200 χρόνων από τη Γαλλική επανάσταση σε σκηνοθεσία του Κοράη Δαμάτη, ο οποίος το σκηνοθέτησε εκ νέου -31 χρόνια μετά- στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος στις σκηνές του οποίου κανένα άλλο έργο του συγγραφέα δεν παρουσιάστηκε νωρίτερα. Ο σκηνοθέτης περιβαλλόμενος από μια άρτια και καλοκουρδισμένη ομάδα συντελεστών, έθεσε σε λειτουργία μια νέα οπτική που πάλλεται μεταξύ του δραματικού και του μελοδραματικού άξονα, επηρεασμένη κυρίως από τις σύγχρονες πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες, με γνώση, μέτρο και καλαισθησία.

Εξ αρχής η παράσταση τοποθετεί τους θεατές σε ένα συμβολικό πεδίο, οποίο δεν ακολουθεί γραμμική δράση. Το σύγχρονο κοινό παρακολουθεί πρώτα την τρομοκρατία του 1793 μέσα από τα μάτια των αστικοποιημένων Γάλλων, στη συνέχεια βλέπει τα γεγονότα όχι όπως έγιναν, αλλά όπως μεταμορφώνονται σε «θέατρο εν θεάτρω» με μια παράσταση που λαμβάνει χώρα στην αίθουσα των λουτρών ενός φρενοκομείου του Σαρεντόν, με ηθοποιούς τους ψυχοπαθείς, περιθωριακούς «ασθενείς» του ασύλου αλλά και τους πολιτικούς κρατούμενους και συγγραφέας του έργου να είναι ένας τρόφιμος. Ο σκηνικός χώρος επιμελημένος από τον Ανδρέα Βαρώτσο αποτελείται από σίδερα φυλακής στο βάθος και από ένα «τείχος» διαχωρισμού τοποθετημένο στο προσκήνιο στο οποίο εκτυλίσσεται η θεατρική διαδικασία διαπαιδαγώγησης – καθαισμού, υπό την επίβλεψη των αντιπροσώπων του νόμου, των οργάνων της τάξης και των εκπροσώπων της εκκλησίας. Τα φώτα έσβησαν αφού εισήλθαν στην αίθουσα ως θεατές ο διευθυντής του ασύλου και οι δύο συνοδοί, προκειμένου να παρακολουθήσουν το δρώμενο στην σάλα της φυλακής. Ύστερα φάνηκαν οι τραγουδιστές και ξεκίνησε η performance. Άξιοι επαίνου όλοι οι ηθοποιοί του Κ.Θ.Β.Ε. που ένωσαν με ακρίβεια και αμεσότητα τις φωνές τους, τις ερμηνείες τους και το ταλέντο τους και μετουσιώθηκαν σε περίπλοκους και παράφρονες ασθενείς του ιδρύματος και σε νοσοκόμες – επιστάτες. Οι ερμηνείες τους συνδύαζαν την δυναμική της φωνής με σωστή άρθρωση του λόγου και τους σώματος. Ο πληθωρικός **Κώστας Σαντάς** απέδωσε τόσο λεκτικά όσο και σωματικά με ένταση και μέγιστη υποκριτική δεινότητα την αισθησιακή και σκωπτική διάθεση του βασικού χαρακτήρα του έργου, του εκκεντρικού αρχιερέα Ντε Σαντ, χωρίς να προβεί σε υπερβολές.

Ο **Δημήτρης Σιακάρας** χάρισε στο κοινό μια πολυδιάστατη ερμηνεία και ενσάρκωσε με άνεση και εκφραστικότητα την πολύπλευρη προσωπικότητα του επαναστάτη Μαρά, ο οποίος βασανίζεται από τις μνήμες, διακατέχεται από την απογοήτευση για την αποτυχία της επανάστασης του και υποφέρει από την παράξενη ασθένεια της δερματοπάθειας που τον έχει εγκλωβίσει σε μια μπανιέρα γεμάτη νερό.

Η **Μαριάννα Πουρέγκα** μεταμορφώθηκε στη Σαρλόττα Κορνταί, η οποία αν και αρχικά συμφωνούσε με τις ιδεολογίες του Μαρά, στην πορεία απογοητεύτηκε και πλέον έβλεπε τον θάνατο του ως το πρώτο βήμα σε μια νέα επανάσταση και δίοδο για την ελευθερία της ανθρωπότητας. Κοντά στο τέλος, οραματίζεται και τον δικό της θάνατο στη λαιμητόμο. Τον ρόλο του διευθυντή του ψυχιατρείου, Κουλιμέ, απέδωσε ο **Δημήτρης Τσιλινίκος** συνοδευόμενος από την απαστράπτουσα σύζυγο του Γιολάντα Μπαλαούρα, ο οποίος με άφθονο νεύρο κινείται επιδέξια στη σκηνή και διακόπτει τη δουλειά του Ντε Σαντ για να επιβληθεί στο πείραμα της δραματοθεραπείας, ενώ παροτρύνει σαδιστικά τους επιστάτες να τιμωρήσουν με βία τους «επαναστάτες» ασθενείς στο φινάλε.

Η εξαιρετική **Αννη Τσολακίδου** με ευαισθησία, σεβασμό και τρυφερότητα υποδύθηκε τη Σιμόνη Εβράρ, τη μετρέσα του Μαρά, η οποία παραπέμπει σε τροφό αρχαίου ελληνικού δράματος, προσφέροντας του αγάπη και φροντίδα. Η **Μαριάννα Πουρέγκα** σωματοποίησε πειστικότερα τον ρόλο της Σαρλότ Κορντέ, παραδίδοντας μας μια σωστή ερμηνεία. Ο **Θάνος Φερετζέλης**, με ευκινησία και στιβαρή φωνή ως Τελάλης, έχει πρωταρχικό ρόλο στη δράση καθώς κινεί τα νήματα αυτής, συντονίζει, εξηγεί και διακωμωδεί τα γεγονότα, δίνοντας μια κωμική χροιά. Ο Ζακ- Ρου του **Δημήτρη Μορφακίδη** υποστηρίζεται με πάθος από τον έμπειρο ηθοποιό, ενώ ο **Ορέστης Παλιαδέλης** ερμηνεύει τον πατροναριστικό με τις γυναίκες Ντυπερρέ.

Το κουαρτέτο των τραγουδιστών, σαν αρχαίος Χορός, αποτελούμενος από τους **Αριστοτέλη Ζαχαράκη, Σοφία Καλεμκερίδου, Νίκο Καπέλιο και Νίκο Κουσούλη** τα πήγε περίφημα. Εξαιρετικοί όλοι τους. Τέλος, οι Λευτέρης Αγγελάκης, Λουκία Βασιλείου, Μάνος Γαλανής, Ελένη Γιαννούση, Γιάννης Γκρέζιος, Λευτέρης Δημηρόπουλος, Στέλιος Καλαϊτζής, Γιάννης Καραμφίλης, Αναστασία Ραφαέλα Κονίδη, Χρήστος Μαστρογιαννίδης, Μαρία Μπενάκη, Χρίστος Νταρακτσής, Σταυριάνα Παπαδάκη, Παναγιώτης Παπαϊωάννου, Κατερίνα Σισίνι, Ευανθία Σωφρονίδου, Φωτεινή Τιμοθέου, Νίκος Τσολερίδης, Τίμος Αρχοντίδης, Δημήτρης Δανάμπασης, Ευάγγελος Δρούγκας, Κατερίνα Ζησκάτα, Αλέξανδρος Καλτζίδης, Χρυσοβαλάντης Νέστωρας, Θεοχάρης Παπαδόπουλος απέδειξαν το ταλέντο τους, τη συνέπεια και την ερμηνευτική τους δεινότητα στο παίξιμο.

Τα κοστούμια επιμελημένα από την Άννα Μαχαιριανάκη εντάσσονται αρμονικά στα πλαίσια των υπόλοιπων σκηνικών σημαινόντων, είναι λειτουργικά και αντιπροσωπευτικά των προσωπικοτήτων των ρόλων που τα φοράνε, καθώς επιτρέπουν στον θεατή να κατανοήσει περισσότερο μέσω αυτών τον δραματικό χαρακτήρα του έργου. **Η μουσική** της Δήμητρας Γαλάνη -εξωδραματικά- αποτέλεσε μια ευχάριστη έκπληξη καθώς ενίσχυσε και έδωσε ρυθμό στην παράσταση, προσφέροντας απόλαυση και μια νότα αισιοδοξίας στον θεατή. Βέβαια, τα έντεχνα αυτά αριστουργήματα που παρέπεμπαν σε δημιουργίες του Χατζιδάκι, στα πλαίσια του δράματος ήταν παράταιρα και αντιθετικά με τη συνολική ατμόσφαιρα και επιτέλεση του.

Εν κατακλείδι, η παράσταση αποτέλεσε μια παραγωγή υψηλών προδιαγραφών με σαράντα ηθοποιούς επί σκηνής και εξαιρετικούς συντελεστές, σε όλα τα επίπεδα, που από την πρώτη μέρα της παρουσιάσής της τυγχάνει των καλύτερων εντυπώσεων και κριτικών. Μέσα από το έργο αποκαλύφθηκαν οι διαφορετικοί τύποι χαρακτήρων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την ανελαστικότητα και την έπαρση της άρχουσας τάξης, την αμάθεια των λαϊκών στρωμάτων, την επαναστατική διάθεση και τις ενέργειες των ανθρώπων της δράσης, οι οποίοι παραμένουν διαχρονικοί- έως και σήμερα.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Μετάφραση: Μάριος Πλωρίτης

Σκηνοθεσία-Κίνηση: Κοραής Δαμάτης

Σκηνικά: Ανδρέας Βαρώτσος

Κοστούμια: Άννα Μαχαιριανάκη

Μουσική: Δήμητρα Γαλάνη

Φωτισμοί: Στέλιος Τζολόπουλος

Μουσική διδασκαλία: Χρύσα Τουμανίδου

Α' βοηθός σκηνοθέτη: Αντρέας Κουτσουρέλης

Β' βοηθός σκηνοθέτη: Χριστόφορος Μαριάδης

Βοηθός ενδυματολόγου: Δανάη Πανά

Βοηθός κινησιολόγου: Ευανθία Σωφρονίδου

Υπεύθυνη φροντιστηριακού υλικού: Χαρά Αργυρούδη

Βοηθός φωτιστή: Στάθης Φρούσσο

Οργάνωση παραγωγής: Εύα Κουμανδράκη

Διανομή: Μαρκήσιος Ντε Σαντ: Κώστας Σαντάς, Ζαν Πωλ Μαρά: Δημήτρης Σιακάρας, Σιμόνη Εβράρ: Άννη Τσολακίδου, Σαρλόττα Κορνταί: Μαριάννα Πουρέγκα, Ντυπερρέ: Ορέστης Παλιαδέλης, Ζακ Ρου: Δημήτρης Μορφακίδης, Τελάλης: Θάνος Φερετζέλης, Κουλιμιέ: Δημήτρης Τσιλινίκος, Κυρία Κουλιμιέ: Γιολάντα Μπαλαούρα, 4 Τραγουδιστές (Τουρλουρού, Γλουγλού, Κοκορίκος, Αηδόνα): Κωστής Δαμάκης, Σοφία Καλεμκερίδου, Νίκος Καπέλιος, Νίκος Κουσουλής

Ασθενείς: Λευτέρης Αγγελάκης, Μαίρη Ανδρέου, Λουκία Βασιλείου, Μάνος Γαλανής, Ελένη Γιαννούση, Γιάννης Γκρέζιος, Λευτέρης Δημηρόπουλος, Αριστοτέλης Ζαχαράκης, Στέλιος Καλαϊτζής, Γιάννης Καραμφίλης, Αναστασία Ραφαέλα Κονίδη, Χρήστος Μαστρογιαννίδης, Μαρία Μπενάκη, Χρήστος Νταρακτσής, Σταυριανή Παπαδάκη, Παναγιώτης Παπαϊωάννου, Κατερίνα Πλεξίδα, Κατερίνα Σισίνι, Ευανθία Σωφρονίδου, Φωτεινή Τιμοθέου, Νίκος Τσολερίδης.

ΑΦΗΣΤΕ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Please enter your comment!

Please enter your name here

You have entered an incorrect email address!

Please enter your email address here